

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum Christus alijs mereri potuit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

¶ 2 Præ. Cuiusq; reddi merces aliqua p suis opibus meret: sed Christo pp suā humilitatē passionis, reddita est merces exaltationis, vt patet Phil. 2. Propter qd Deus exaltauit illum, & donauit illi nomē, quod est super omne nomē, ergo Christus meruit.

¶ 3 Præ. Sicut fruitio est actus cōprehētoris, ita meritum viatoris: sed Christus fruebatur in quantum cōprehētor, ergo merebatur in quantum viator.

RESPON. Dicendum, qd Chrs meruit ante passionē qn erat viator & cōprehētor, qd sic patet. Ad meritum. n. duo requirunt. scilicet status merēdis, & facultas merēdi. Ad statū qd merēdi requirit, qd deit sibi id qd mereri dicitur: qd dicitur, qd aliqs pōt mereri id qd iā hēt, sicut dicitur de Angelis qd beatitudine, quā similes eum grā acceperunt, meruerunt p opa frequentia, q̄ circa nos faciunt. Sed hoc nō vī eē verum pp duo. Primo, qd cōtrariā pbōm Aug. p quā contra Pelagianos pbat grām sub merito cadere nō posse, qd an grām nulla sunt merita, nisi mala: cū an grām hō sit impius, & meritis impij nō grā, sed pena debetur. Nō ergo postea dicit qd grām qs meret p opa, qd qs post acceptā grām facit. Scdo, quia ē cōtra rōnē meriti. Nā meritum ē cā p̄mij nō quidē p modū finalis cāe, sic. n. magis p̄mij est cā meriti, sed magis fm reductionē ad cām efficiētē, in quantum meritū facit dignū p̄mio, & p hoc ad p̄mij disponit. Id autē qd est cā p modū efficiētis, nullo mō pōt eē posterius ipe eo, cuius est cā: vñ nō pōt eē q̄ aliquis meret qd iā hēt. Qd autē i humanis aliqs p accepto bñficio dño suo fertur, magis autē hēt rōnē grātū actionis, q̄ meriti. Facultas vero merēdi requirit ex parte naturæ, & ex parte grāe. Ex parte naturæ qdē, qd p actū p̄prium qs mereri nō pōt, nisi sit dñs sui actus, sic. n. suum actum quali p̄mij p premio dare pōt. Est autē qd dñs sui actus p liberum arbitrium, vñ nāis facultas lib. arb. requirit ad merēdum. Ex parte vero grāe, qd cum p̄mij bñtitudinis facultatē humanā nāe excedat, p nāia pura ad illud merēdum hō nō pōt sufficere, & iō requirit grā, p quā mereri possit. Hec autē oīa i Chro fuerunt, defuit im aliqd eorum qd ad bñtitudinē pfectā requirunt. Simpāssibilitas aīa, & gloria corporis, rōne cuius viator erat. Fuit et in eo facultas naturæ rōne voluntatis creatā, & facultas grē p plenitudinem gratiarum, & ideo mereri potuit.

AD PRIMUM ergo dicendum, qd licet aīa Chri eēt determinata ad vnum fm gen^o moris, scilicet ad bonum, nō tamē erat determinata ad vnum simpliciter. poterat. n. hoc, vel illud facere & nō facere, & iō libertas in eo remanebat, quē requiritur ad merendum.

AD SECVNDVM dicēdū, qd bñtudinē aīa rōne cuius erat cōprehētor, nō meruit, sed solum bñtitudinem corporis, & impāssibilitatem aīa, q̄ sibi deerāt.

AD TERTIVM dicēdū, qd Chrs nō meruit aliquid quasi sibi nō debitū, vt fieret ei debitū, sicut hoies in p̄rio actū meritorio merent. Nec iterū vt id qd erat debitū, fiat magis debitū, sicut in his quorū grā auget, sed vt id quod erat vno modo debitū ratione gratiæ, fieret ei alio modo debitū ratione meriti.

AD QVARTVM dicēdū, qd gloria corporis sequitur ex gloria aīe, qn aīa est oīmodo glorificata fm ordinem ad Deū, & fm ordinem ad corpus. Sic autē aīa Chri nō erat glorificata, sed solū in ordine ad Deū: fm autē quod erat forma corporis, passibilis erat.

AD QVINTVM dicēdū, qd aīa sanctorum in patria sunt totaliter extra statum viatorum, quia iam sunt & beata per fruitiōnem, & impāssibiles, quod de anima Christi non erat, & ideo non est simile,

AD SEPTIMUM dicendum, quod charitas quantum de se est, semper nata est esse merendi principium: sed quod non est merendi principium per habentem quod est extra merendi statum, sicut patet de sanctis in patria. Christus autem non erat extra statum merendi, quia viator erat: & ideo charitate eadem fruebatur, & merebatur, sicut & eadem voluntate. Nec tamen erat idem principium meriti, & p̄mij, quia non merebatur gloriam animæ, ad quam pertinet charitas, sed gloriam corporis, ut dictum est.

AD SEPTIMUM dicendum, quod ratio sequeretur, si defectu Christi contingeret quod gloria animæ mereri non poterit, quod patet ex prædictis esse falsum.

ARTICVLVS VII.

Utrum Christus alijs mereri potuerit.

SEPTIMO quaeritur, utrum Christus alijs mereri potuerit, & videtur quod non. Christus enim non meruit nisi secundum quod homo: sed alij homines non possunt alijs mereri ex condigno, ergo nec Christus.

¶ 2 Præ. Sicut meritum consistit in actu virtutis, ita & laus: sed nullus laudat ex opere alterius, sed solum ex proprio, ergo nec alicui imputat ad merendum opus alienum, & ita opera Christi non sunt alijs meritoria.

¶ 3 Præ. Christus caput est ecclesie, in quantum in ecclesia primatum tenet ut patet Eph. 1. sed alij prelati primatum in ecclesia habentes non possunt subditis mereri, ergo nec Christus potuit.

¶ 4 Præ. Meritum Christi æqualiter se habet ad omnes hoies quantum est de se, si quis alicui Christus meruit salutem, oībus meruit: sed meritum Christi frustrari non potest, ergo oēs salutē cōsequuntur, quod patet esse falsum.

¶ 5 Præ. Sicut Christus est caput hoīum, ita & angelorum: angelis vero non meruit, ergo nec hominibus.

¶ 6 Præ. Si Christus alijs mereri potuit, quod liberatus actus nobis meritorius fuit: sed non nisi saluus, ergo eius passio non erat necessaria ad nostrā salutem.

¶ 7 Præ. Quod per unum fieri potest, superfluum est per duo fieri: sed gratia quæ datur hoīi sufficiens est ad hoc, quod homo pro se mereatur vitam æternam, ergo superfluum esset si Christus eā nobis meruisset.

¶ 8 Præ. Aut Christus sufficeret meriti nobis, aut sufficeret: si sufficeret, meritum per se non requirit ad salutem: si insufficeret, insufficiens gratia fuit, quorū utriusque est inconueniens, ergo Christus nobis non meruit.

¶ 9 Præ. Sicut membris Christi aliquid ad gloriam deerat ante passionem ipsius, ita & nunc: sed nunc nobis non meretur, ergo nec tunc merebatur.

¶ 10 Præ. Si Christus nobis meruisset, eius merito nostra conditio immutata fuisset: sed eadem ut esse hoīs conditio post Christū sicut ante erat, quæ licet ante diabolus tentare poterat, sed non cogere, ita & modo: sicut etiam peccatoribus pena debebatur, ita & modo: sicut in iustis opera meritoria requirebantur, ita & modo, ergo Christus nobis non meruit.

¶ 11 Præ. In psalmis dicitur: Tu reddes unicuique iuxta opera sua: hoc autem non esset, si merita Christi nobis imputaretur, ergo Christus nobis non meruit.

¶ 12 Præ. Præmissi mēsurat fm radicē meriti, ergo Christus nobis meruit, unicuique: nfm p̄mij gloriæ reddet fm quātitatē grāe Christi, quod patet esse falsum.

¶ 13 Præ. Id quod per meritum datur, potius reddat gratias detur, si ergo Christus nobis iustificacionē meruit, detur, si ergo Christus nobis iustificacionē meruit, uidetur quod non gratis iustificemur a Deo, & sic gratis nō erit gratia, ergo Christus nihil nobis meruit.

SED CONTRA. Christus pro nobis satisfecit, Ioā. 1. ipse est ppitiatio pro peccatis nris: sed satisfactio suo merito esse non potest, ergo Christus nobis meruit.

¶ 2 Præ. Caput i corpore naturali nō solum sibi, sed membris

In lib. de bono perueniente, ca. 2, & permuta ad 10, 7.

In lib. de bono perueniente, ca. 2, & permuta ad 10, 7.

In lib. de bono perueniente, ca. 2, & permuta ad 10, 7.

In lib. de bono perueniente, ca. 2, & permuta ad 10, 7.

In lib. de bono perueniente, ca. 2, & permuta ad 10, 7.

In lib. de bono perueniente, ca. 2, & permuta ad 10, 7.

bris operatibus: sed Christus est caput corporis sui, & Ecclesiam ergo eius operatio meritoria fuit. ¶ Præter Christum & Ecclesiam sunt quasi persona: sed ratione unitatis prædictæ ex persona ecclesie loquitur, ut patet in glo. sup. psal. Deus Deus meus respice, &c. ergo simili ratione unitatis prædictæ Christus quasi ex persona aliorum mereri potuit.

RESPOND. Dicendum, quod opus humanum gratia informatum ad uitam æternam consequendam dupliciter ualet, scilicet quod duo sunt, quibus homo deficit a gloriæ consecutione. Quorum primum est indignitas personæ, sicut patet in eo quod non habet charitatem, quod non est idoneus, nec dignus quod habeat uitam æternam, & secundum hoc opus humanum ualet ad uitam æternam consequendam, in quantum per ipsum quodammodo dignitas, & idoneitas in homine consequitur uis consecutionis gloriæ. Sicut enim actus peccati reddit in quodammodo a deformationem, ita & actus meritorius in quodammodo a decorationem, & dignitatem, & ex hoc dicitur meriti condignum. Aliud per quod deficit homo a consecutione gloriæ, est aliquid imperium superueniens, ut homo, quod alias est dignus, gloriæ non consequatur, & hoc est reatus alicuius pena temporalis. Et sic opus humanum ordinatur ad gloriam quasi per modum euulsæ pueri, quo a reatu penæ absoluitur, & ex hoc habet opus humanum rationem satisfactionis. Quod ergo ad utrumque horum opus Christi efficacius fuit operibus aliorum hominum. Nam per opus alterius hominis non redditur idoneus ad gloriæ perceptionem nisi ille quod operatur, eo quod unus homo aliquid spiritualiter influere non potest: & ideo unus alio ex condigno mereri non potuit gratiam, uel uitam æternam. Sed Christus secundum suam humanitatem spiritualiter influere potuit in alios homines, uel eius opus in aliis causare potuit idoneitatem ad consecutionem gloriæ, & ideo potuit aliis ex condigno mereri secundum quod influere in alios poterat in quantum erat humanitas eius diuinitatis in se habens in se. Similiter est quantum ad secundum maiorem efficaciam consideratur in Christo, quod in aliis hominibus. Nam licet unus homo possit per altero satisfecere, dummodo ille sit in gratia constitutus, non tamen potest satisfecere per totam naturam, quia opus unius puri hominis non æquiualeat bono totius nature. Sed opus Christi in quantum est Dei, & hominis, habuit quandam dignitatem, ut æquiualeret bono totius nature, & ideo pro tota natura satisfecere potuit.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Christus secundum se habet esse aliis hominibus dignior: unde non oportet quod aliis conueniat quod Christo homini conuenit.

AD II. dicendum, quod actus uirtutis habet rationem laudis per comparationem ad agere, & ideo non potest per actum alterius laudari: sed rationem meriti habet ex ordine ad finem, ad quem potest aliquis idoneus reddi ex influenza gratia Christi, & ideo Christus nobis mereri potuit.

AD III. dicendum, quod Christus primatum tenet in ecclesia per propria uirtute: sed alii prelati in quantum gerunt personam & uicem Christi: uel Christus pro fidelibus tanquam pro suis meritis mereri potuit, non autem alii prelati.

AD II. dicendum, quod meritum Christi quantum ad sufficientiam equaliter se habet ad omnes, non autem quantum ad efficaciam, quod accidit parti ex lib. arb. parti ex diuina electione, per quam quibusdam miseris corditer effectus meritorum Christi conferit, quibusdam uero iusto iudicio subtrahit.

AD V. dicendum, quod sicut mereri est uiatoris, ita non nisi per uiatorem aliquid mereri potest, quia oportet ut ei pro quo quis meretur, aliquid desit eorum quod sub merito cadit. Angeli autem non sunt uiatores quantum ad primum essentialiter, & ideo quantum ad nihil eis meruit. Sunt autem aliquo modo uiatores respectu primum accidentaliter, in quantum nobis ministrant, ad quod ualet eis meritum Christi: unde dicitur Eph. 1. quod per eum restaurantur quæ in caelis, & quæ in terra sunt.

A AD SEXTUM dicendum, quod licet quilibet actus Christi esse nobis meritorius, tamen ad satisfaciendum per reatum naturæ humanæ, quod erat morti ex diuina sententia obligata, ut patet Gen. 2. oportuit quod loco omnium mortem sustineret.

AD SEPTIMUM dicendum, quod gratia quod alicui personaliter datur, sufficit quantum ad id quod ad personam ipsius pertinet, non tamen ad abolitionem reatus totius naturæ, quod patet in antiquis patribus, quod gratia habentes per reatum naturæ, ad gloriam peruenire non poterant. Et ideo requirebat meritum Christi, & satisfactio, ut reatus ille tolleretur. Gratia est personalis nulli unquam post peccatum primi hominis data fuit, nisi per fidem mediatoris explicitam, uel implicitam.

AD OCTAVUM dicendum, quod meritum Christi sufficienter operatur ut quodammodo uenerialis salutis humane, sed oportet hanc causam applicari singulis per facta, & per fidem formatam, quæ per dilectionem operatur. Et ideo requirit aliquid aliud ad salutem nostram præter meritum Christi, cuius tamen meritum Christi est causa.

AD NONUM dicendum, quod similitudo non tenet, quia mereri non conuenit nisi uiatoribus Christus autem ante passionem erat uiator & comprehensor: nunc autem est tamen comprehensor: & ideo tunc poterat mereri, licet nunc mereri non possit. Deficit etiam illa ratio, quia nunc beatis, qui sunt membra Christi mystica, nihil deest ad gloriam, quod delectatur non solum de uisa diuina essentia, sed etiam de Christi humanitate glorificata.

AD X. dicendum, quod post passionem Christi humana conditio est multo immutata quia iam expiato reatu naturæ humanæ homines possunt libere ad patriam euolare. Penæ etiam æternæ per peccatis personalibus debita per fidem passionis Christi remittuntur æternæ, & dimittuntur temporales uirtute clauum, in quibus Christi passio operatur. Demones etiam reprimuntur uirtute passionis Christi, ut non possint tam uolenter tentare. Fidelibus auxilia multa dant ad resistendum tentationibus: gratia etiam per uirtute passionis Christi datur in sacramentis ad merendum.

AD XI. dicendum, quod Christus, & membra eius sunt una persona mystica: uel opera capitis sunt aliquo modo membris. Et sic est per opera Christi aliquid nobis a Deo datur, si firmiter contra id quod dicitur in Psal. Tu reddes unicuique iuxta opera sua. Et tamen ita merita Christi nobis prestunt, ut in nobis per facta gratia cauent, per quæ ad opera meritoria incitamus.

AD XII. dicendum, quod meritum Christi comparatur ad primum nisi, sicut causa prima & remota: unde ei non commensuratur, sed illi merito quod est causa proxima, quod consistit in actu proprio illius cui primum redditur.

AD XIII. dicendum, quod hoc ipsum gratis alicui nisi a Deo confertur, quod efficaciam meriti Christi consequatur: unde per hoc ratio gratiæ non euacuatur.

ARTICULUS VIII.

Utrum Christus in primo instanti sue conceptionis mereri potuerit.

OPINIO quorundam, utrum Christus in primo instanti sue conceptionis mereri potuerit, & utrum quod non. Ad meritum enim deliberatio requiritur: sed deliberatio requirit tempus, ergo in primo instanti sue conceptionis anima Christi mereri non potuit.

¶ 2. Præter. Sicut meritum, ita & demeritum in actu lib. arb. consistit: sed angelus non potuit peccare in primo instanti sue conceptionis, quia sic in primo instanti sue conceptionis malus fuisset, quod est erroneum, ergo nec anima Christi in primo instanti sue conceptionis mereri potuit.

¶ 3. Præter. Quicquid sunt duo motus ordinati adinuicem, impossibile est quod in eodem instanti terminentur: sed creatio anime Christi, & motus lib. arb. ipsius sunt quodammodo motus ordinati, nam motus lib. arb. creationem presupponit, ergo impossibile est quod motus lib. arb. terminentur in primo instanti in quo creatio terminatur, cum scilicet primo creata est anima. Sed diceretur, quod anima Christi adiuna-